บทคัดย่อ

จุดผ่านแดนถาวรภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้เป็นจุดศูนย์กลางด้านการค้าชายแดน กิจกรรมโลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว โดยเป็นจุดผ่านแดนถาวรของประเทศไทยที่เชื่อมต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) และสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนาม ประเทศจีนฝั่งตะวันออก และประเทศเมียนมาฝั่งตะวันตก ที่ตั้งอยู่บนระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ 3 ระเบียง ได้แก่ ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (คุนหมิง ประเทศจีน-กรุงเทพฯ ประเทศไทย) ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่-เวียงจันทน์ (ด่านผาแก้ว) และระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง (สปป.ลาว)-ภาคเหนือตอนล่าง (ไทย)-เมาะลำไย (เมียนมา) (Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor: LIMEC) โดย LIMEC เป็นเส้นทางการขนส่งจากประเทศไทยไปยังแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว ที่มีระยะทางที่สั้นและสะดวกที่สุด ส่งผลให้หน่วยงานจากหลายภาคส่วนร่วมกันผลักดัน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่าง ๆ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและอุตสาหกรรมของภูมิภาคอินโดจีน เพื่อให้เกิดกิจกรรมการให้บริการโลจิสติกส์แบบครบวงจร อย่างไรก็ตาม การพัฒนาควรเกิดขึ้นทั้งบริเวณจุดผ่านแดนและเมืองชายแดน สอดคล้องตามบริบทและความต้องการของชุมชนในพื้นที่ เป็นไปตามกรอบความยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น คณะนักวิจัยจึงดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีเป้าหมายเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการระบบโลจิสติกส์ เพื่อพัฒนาเมืองชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ ได้แก่ อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยนำข้อมูลด้านความต้องการระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมถึงผู้ที่ใช้บริการจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ (โครงการย่อยที่ 1) และด้านความสามารถในการรองรับของผู้ที่อยู่ในเมืองชายแดน (โครงการย่อยที่ 2) มาวิเคราะห์ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์เมืองชายแดน 4 ด้าน ได้แก่ การค้าชายแดน การขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค และกฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออก เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสอดคล้องตามการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย เมื่อพิจารณาตามแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ แสดงให้เห็นว่า พื้นที่เมืองชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูดู่ ประสบกับปัญหาตลาดการค้าชายแดนท้องถิ่นที่ซบเซาลง เนื่องจากกฎ ระเบียบข้อบังคับของด่านชายแดนของทั้งสองประเทศและการเสียภาษีนำเข้าสินค้าที่สูง พื้นผิวถนนที่ขรุขระ ส่งผลให้การสัญจรเป็นไปด้วยความยากลำบากและเกิดฝุ่นละออง สาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ น้ำประปาและไฟฟ้า ที่ไม่เพียงพอ และขาดการจัดการขยะที่เหมาะสม และการกำหนดนโยบายการค้าการส่งออกที่ยังไม่บรรลุข้อตกลงร่วมกัน เมื่อวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์จนทราบถึงประเด็นปัญหาแล้ว จึงจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองชายแดนตามกรอบความยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 การพัฒนาเมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน อาทิ การลงนามความร่วมมือเรื่องค่าธรรมเนียมและภาษี รวมถึงสิทธิประโยชน์ทางการค้าอื่น ๆ การพัฒนาและขยายเส้นทางจราจรที่เหมาะสม กระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม หลายภาคส่วนมีความเห็นที่ตรงกันว่า หนึ่งในรากฐานของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น คือ การขออนุมัติและเวนคืนพื้นที่จากกรมป่าไม้ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

Abstract

Phudoo international point of entry, Uttaradit Province, is located in an appropriate area for the development of border trade, logistics activities and tourism. Phudoo international point of entry of Thailand is a border between Thailand and Laos, and can be connected to Vietnam, East of China and West of Myanmar. Also, Phudoo international point of entry is situated on 3 important economic corridors, which are North-South Economic Corridor, Chiang Mai-Vientaine Economic Corridor and Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor (LIMEC). LIMEC is the shortest and the most convenient transportation route between Thailand and Luangprabang, Laos. Therefore, several organizations are supporting the development of infrastructures and facilities of the point of entry to become production and industrial center of Indochina for a complete logistics service. However, the development should occur at the point of entry area and immediate vicinity in accordance with circumstance of the border town, the need of the locals and sustainability, economic, society and environment. Thus, this study on logistics system analysis for the development of border town within the immediate vicinity of Phudoo International Point of Entry was conducted. Goal of this study was to provide recommendations on the development of logistics system management for immediate vicinity, Amphor Ban Khok, Uttaradit Province. Information on logistics system demand for goods, service and users of the point of entry (from Sub-project 1) and information on the supply capacity of the locals and communities (from Sub-project 2) were analyzed. Each of the 4 logistics components of border town, which were border trade, transportation, infrastructure and public utilities and laws, regulations and policies on trade and export, were analyzed to sustainably serve the need of communities.

Based on the assessment on each border town logistics component, the results indicated that the immediate vicinity of Phudoo International Point of Entry is confronting with several issues. Market and trade at the border is slow due to the borders laws, rules and regulations of both countries and a high import tax on merchandises. A rough road condition has resulted in difficulty in transportation and dust. Inadequate public utilities such as electricity and tap water and an absent of proper waste management. In addition, there is an unsettled agreement on trade and export of merchandises policies. After the assessment of each border town logistics component for related issues, recommendations on logistics system for the development of immediate vicinity of Phudoo International Point of Entry were developed. The recommendations were developed under sustainability framework and objectives of sustainable development goal 11 (SDG 11) on sustainable cities and

communities. Recommendations are, for example, agreement on tax and fee and trade preferences, development and expansion of suitable road condition that boost the economy with limited impacts on community and environment. However, several stakeholders agreed upon the major problem of all the issues is the land permit and land expropriation from the Royal Forest Department to lawfully utilize the land and effectively use resources.